

Fordítás és teológia

dr. Szalai András, MEKDSZ **Grund** 2024

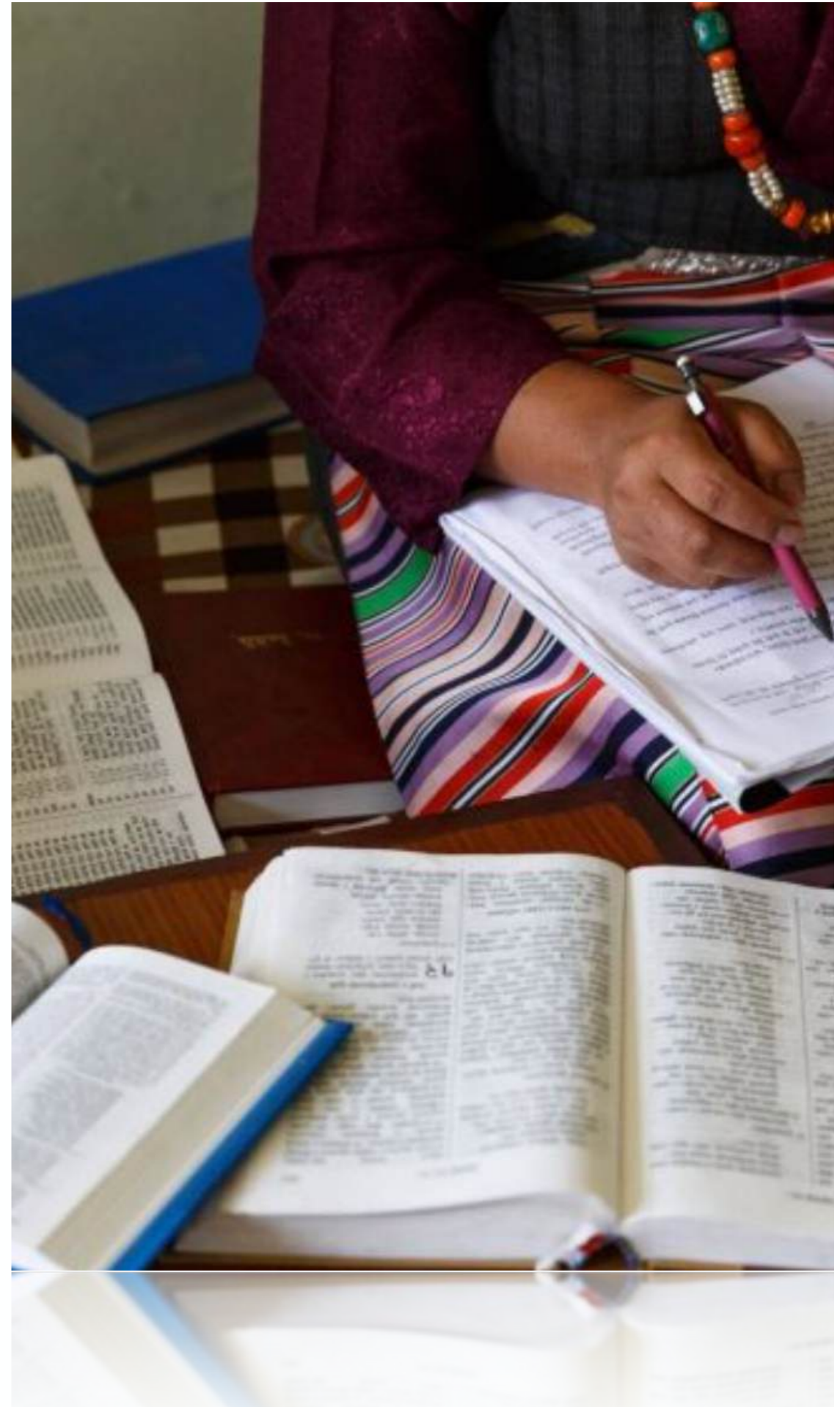
Tartalom

Fordítási problémák

fordítói és
teológiai döntések

Problémás fordítások

kísérleti és műkedvelő
fordítások
szektás fordítások

Fordítási problémák

Fordítói döntések: érthető okok következményekkel
Egyszerűsítések, pontatlanságok, következetlenségek

fordítás és fordító

Melyik a legjobb fordítás? Attól függ: melyik mire jó?

Több jó fordítás is van, de egy sem tökéletes.

Mind revízióra szorul, ami a hibák gyűjtésével kezdődik.

Felkészülés: sokoldalú és alapos, időigényes.

Teológiai nézetek: tudatosítani, bevallani, esetenként felülírni.

Felelősség: személyes.

A Lélek nem pótolja a tudást, az alázatot.

„követni”

[*akolutheó*] követni
(evangéliumok)

[*mimeomai*] utánozni
(levelek)

[*parakolutheó*] kísérni
(2Tim 4:10)

vö. *Imitatio Christi*

„test”

[*szarx*] emberi test
(Jn 1:14); az ember
önmagában, Isten
nélkül (Gal 5:19)

[*szóma*] egész lénye,
önmaga (Róm 12:1);
Krisztus test(ület)e
(Ef 4:16 stb.)

„**bűn**”

[*hamartia*] vétek;
[*ofeiléma*] tartozás (Mt
5:12 ~ Lk 11:4)
1Jn 3:6 „nem vétkezik
(folyamatosan)”

„**vétek**”

[*paraptóma*] bukás,
baklövés, hiba (Mt
5:14 Róm 5)
Zsid 6:6 „elestek” [*pa-
rapiptó*] eltántorodtak

„**gonosz**”

[*ponérosz*](Mt 13:49
ApCsel 19:12);
[*kakosz*] rossz (1Pt
3:19 Jak 1:13);
[*faulosz*] hitvány, érték-
telen (2Kor 5:10)

„**istentelen**”

[*atheosz*] isten nélküli
Ef 2:12; [*aszebész*]
istenek iránt tiszteletlen
(Róm 4:5 5:6 1Tim 1:9)

„**hit**” [*πισztisz*]
+ bizalom, hűség, hitelesség

„**hinni**” [*πισzteüó*]
+ bízni, hűnek lenni

„**hívó**” [*πισztosz*]
+ bizakodó, hűséges, hiteles (ember, Isten)

„**kegyelem**”
[*kharisz*] kedvesség, kellem (Kol 4:6); kedvezés, kegy, jóindulat (Ef 2:8-10); „hála Istennek!” (Róm 7:25).
Patrónus-kliens viszony: egyoldalú kegy, kölcsönös hűség
khara = öröm,
kharizomai = örömet szerez, ajándékoz,
khariszma: adomány

„igazság(osság)”

[*cödáqá ~ dikaiosüné*] igaz életmód, igazságosság, igazságérzet, tisztesség;

[*caddíq / dikaiosz*]

igaz (ember)

(Mt 5:6, 10; Zsid 5:13

2Tim 2:22 1Pt 3:14;

Gal 5:5)

„igazság”

[*alétheia*] valóság, való igazság

(Jn 14:6 18:37;

Gal 2:5, 14 ~ 3Jn 3 stb.)

„Atyátok **akarata** /
tudta nélkül [*aneu...*]”
(Mt 10:29)

„eleve **elrendelés**”
[*prognószisz*] előre
tudás, ismerés (1Pt 1:2
ApCsel 2:23) [*progi-
noszkó*] előre tudni,
ismerni (Róm 8:29
11:2)

„**keresztel**”
[*baptizó*] merít / merül
(vízbe, Lélekbe, halál-
ba stb.)

„**méltatlanul**”
[*anaxiósz*] méltatlan
módon (1Kor 11:27)

„**halnak meg**”
[*koimaó*] alszanak, ti.
lelkileg (1Kor
11:29-30)

„**a törvényből csak** a bűn felismerése adódik” (Róm 3:20 ... van a bűn felismerése)

„**a törvény csak** büntetést eredményezhet” (Róm 4:15 ...haragot eredményez)

„féltek **a zsidóktól**” [*hoi Judaioi*] (Jn 7:1 20:19) a júdeaiaktól

„ne is hagyjuk el **gyülekezetünket**” (Zsid 10:25) [*episzünagógé*] összejövetel (nem gyülekezet / egyház [*ekklészia*])

kiadói hagyomány

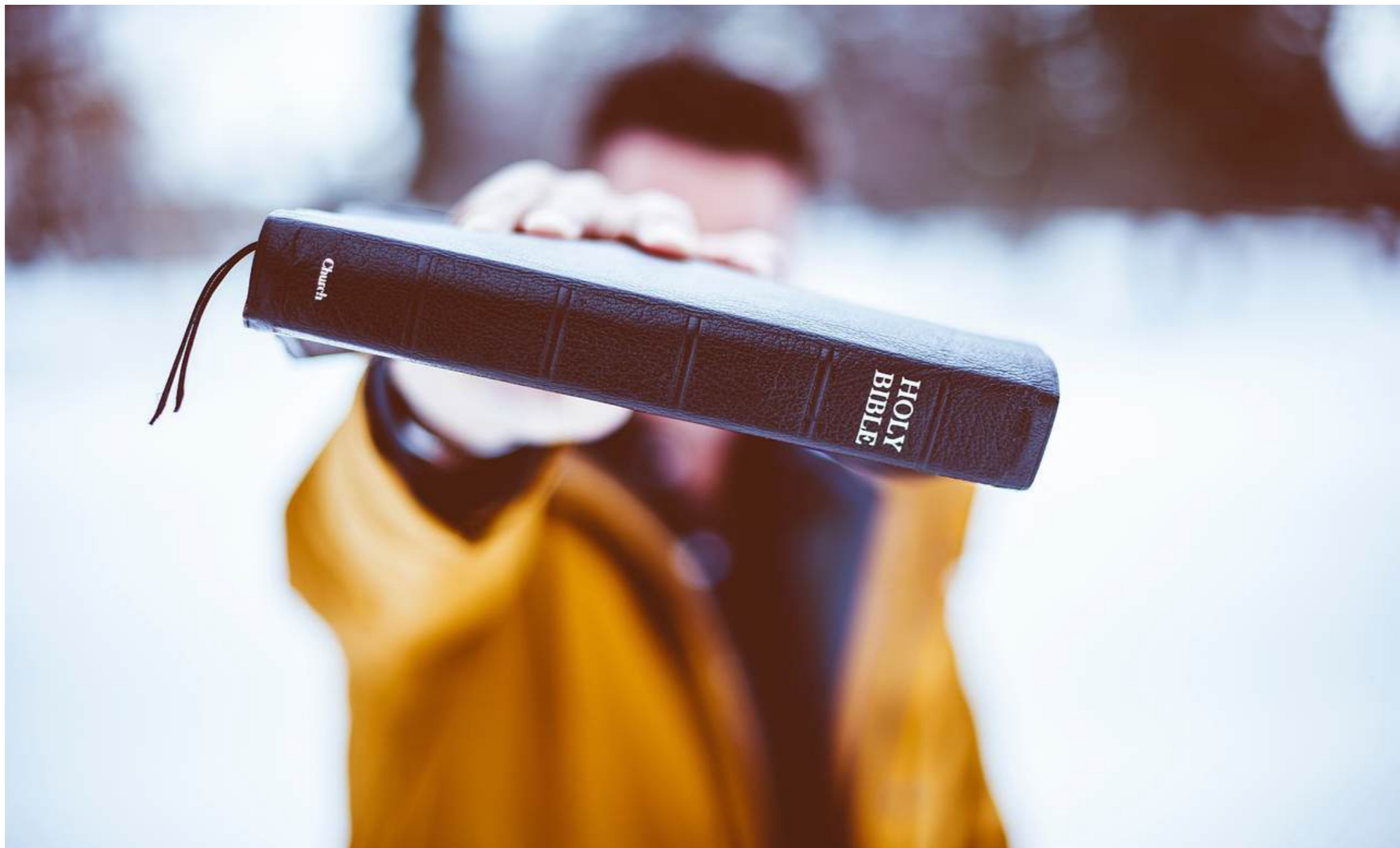
A görög **eredetiből hiányzó**, későbbi betoldások:

„...mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség, ámen.” [Mt 6:13+]

„ha teljes szívedből hiszel, akkor lehet...” [ApCsel 8:37]

„...Aki hisz és megke-
resztelkedik, üdvözü...
...azokat ezek a jelek
követik...” [Mk 16:9-20]

„Aki közületek bűntelen, az vesse rá az első követ...” [Jn 7:53-8:11]

Problémás fordítások

Kísérleti fordítások, műkedvelő és szektás fordítások

a két fő típus

Magánkiadások

- egyéni hangsúlyok, furcsa nyelvezet, nem terjednek el
- kísérleti: nyelvezet, másodlagos tanok
- műkedvelő: szakmaiatlan, szélsőség

Szektás kiadványok

- eretnek csoportok saját „szentírása”
- hivatkozás: „az eredeti” / „isten ihlet”
- dilettantizmus és szándékos teológiai ferdtések

Csia

Csia Lajos 1939/78/97

Formahű, *betoldások*;
Köznyelvi (30'), régies
és újító; magyartalan

- örömhír; Felkent;
Bemerítő János;
a vádló; királyság,
eklézsia; zsidó vs.
nemzetbeli

- térjetek új felismerésre
- rabszolgalátot teljesít
- igazságossá t/lett
- S/szellem(ek); test / lélek / szellem; hús, húsban él
- örök korok

Vida

Vida Sándor 1971/93

Bővítő: szinonimák,
értelmező körülírások

- Bemerítő (a Baptista) János; bemerít (baptizál)
- S/szellem(ek); hírvi-
vő követ (angyal);
ördög (diabolos)
- világ(rendszer) (koz-
mosz)
- világ(korszak) (aión)
- (pogány) nemzetek
- (hús)test
- keresztre feszít (kín-
karóra von)
- eszményi(szép)...

Szent Pál Akadémia

Patmos 2023

Ideiglenes. Formahű,
kevert. TR (1Jn 5:17+)

- ~~Krisztus~~ Messiás,
~~Ananiás~~ Hánánjá
Szentély
- S/szellem(ek),
démonizált
- örömhír, alámerít,
világkorszak,
a menny uralma
- hús-vér test / testi
természet [*szarx*]
- ~~irgalom~~ együttérzés
- paráznság, csele-
kedet, megváltva,
engedetlenség fiai

ún. Szent Név bibliák

19.sz. *Hebrew Christian*
– *Messianic Jewish*
mozgalom + millerita-
szombatos szélsőségek

- zsidó gyökerek?
- Isten/Jézus héber neve és kiejtése:
hitéleti / üdv-kérdés;
konteók, szakadár

Jahve, Jehova, Jahuah;
Jesua, Jahsua, Jahusa

- saját héber?
fontos szavak?
- zsidó, jézusi és
apostoli gyakorlat?

*Hebrew Roots / Sacred
Name* marginális moz-
galom, nem *HC/MJ*

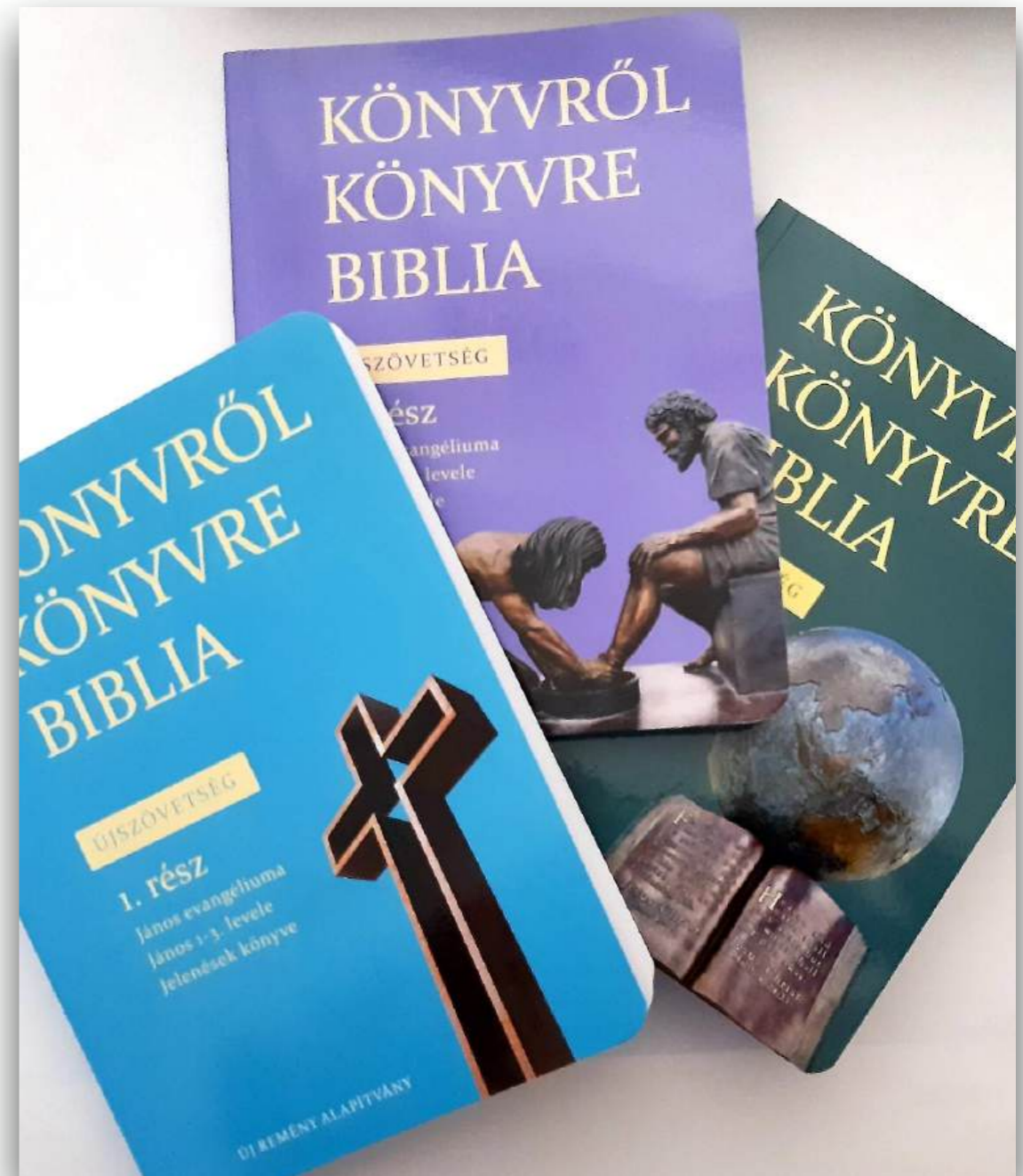
Könyvről Könyvre Biblia

Új Remény Al., 2021-

Jesua; Isten Elohim
(~Atya), Úr Jahve (~Fiú),
Ruah (Lélek, Szellem)

H/G válogatás; agapé
szeretet, shalom béke,
dünamisz erő...

Magyarázatok: hiteles +
téves adatok, szám-név
misztika, kabbala

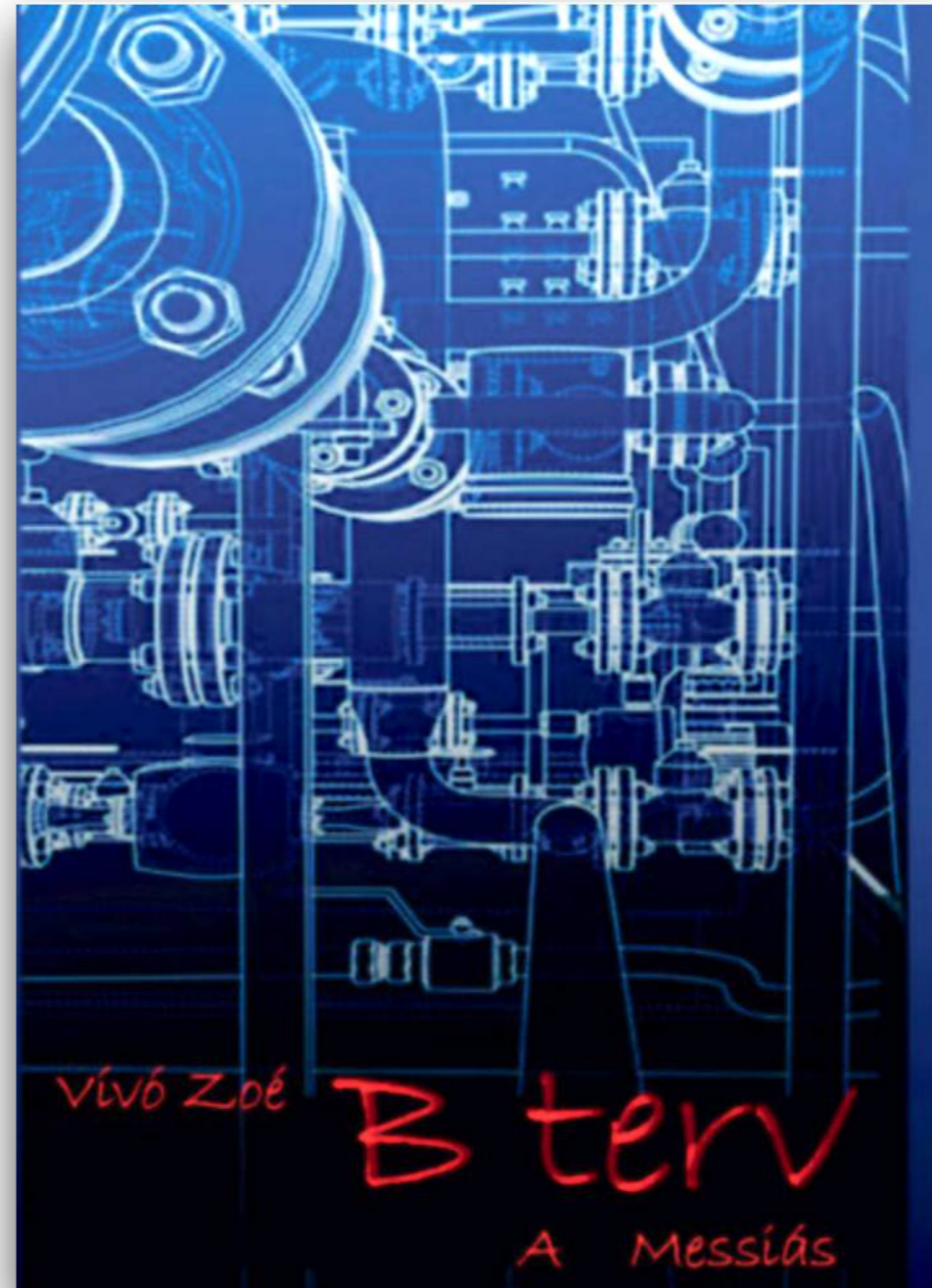
B terv – A Messiás

Aposztróf, 2024

Jesua; ~~Isten~~ Yahuah;
Úr Örökkévaló/Úr

Parafrázis, prédikáció,
H/G válogatás.

Jegyzetek: sok téves
szótári adat, eretnek
nézetek, hitéleti és
bölcseleti kommentár

Új Világ fordítás

Örtony Társulat,

2003/2017

Úr / Isten Jehova

237x; szent szellem

Teokratikus nyelvezet

Teológiai célú fordítás,
betoldás, kihagyás...

Függelék: áltudomány

SZENTÍRÁS

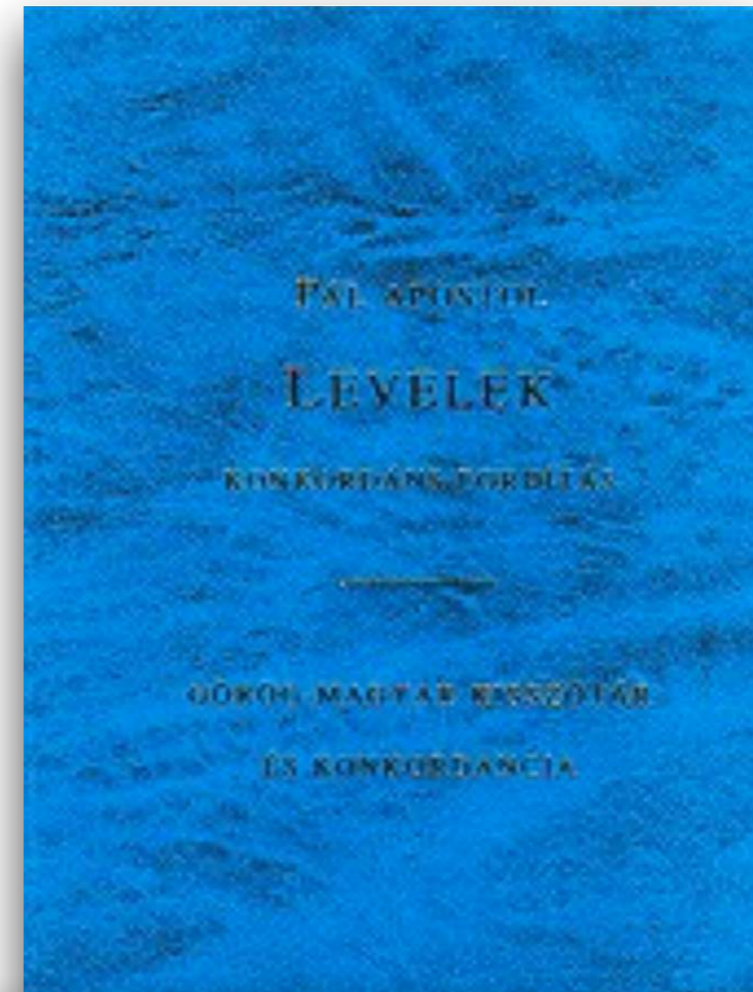
ÚJ VILÁG FORDÍTÁS

konkordáns fordítás

Üdvtörténeti Figyelő

2004

- a Knoch-féle CLT
- csak Pál levelei
- célzott „harmónia”: lélek halandósága, egyetemes üdvösség (Sátán), Háromság tagadása

"Őbelőle indul ki, és Őrajta át halad,
és Őbelé tér vissza a mindenség..."

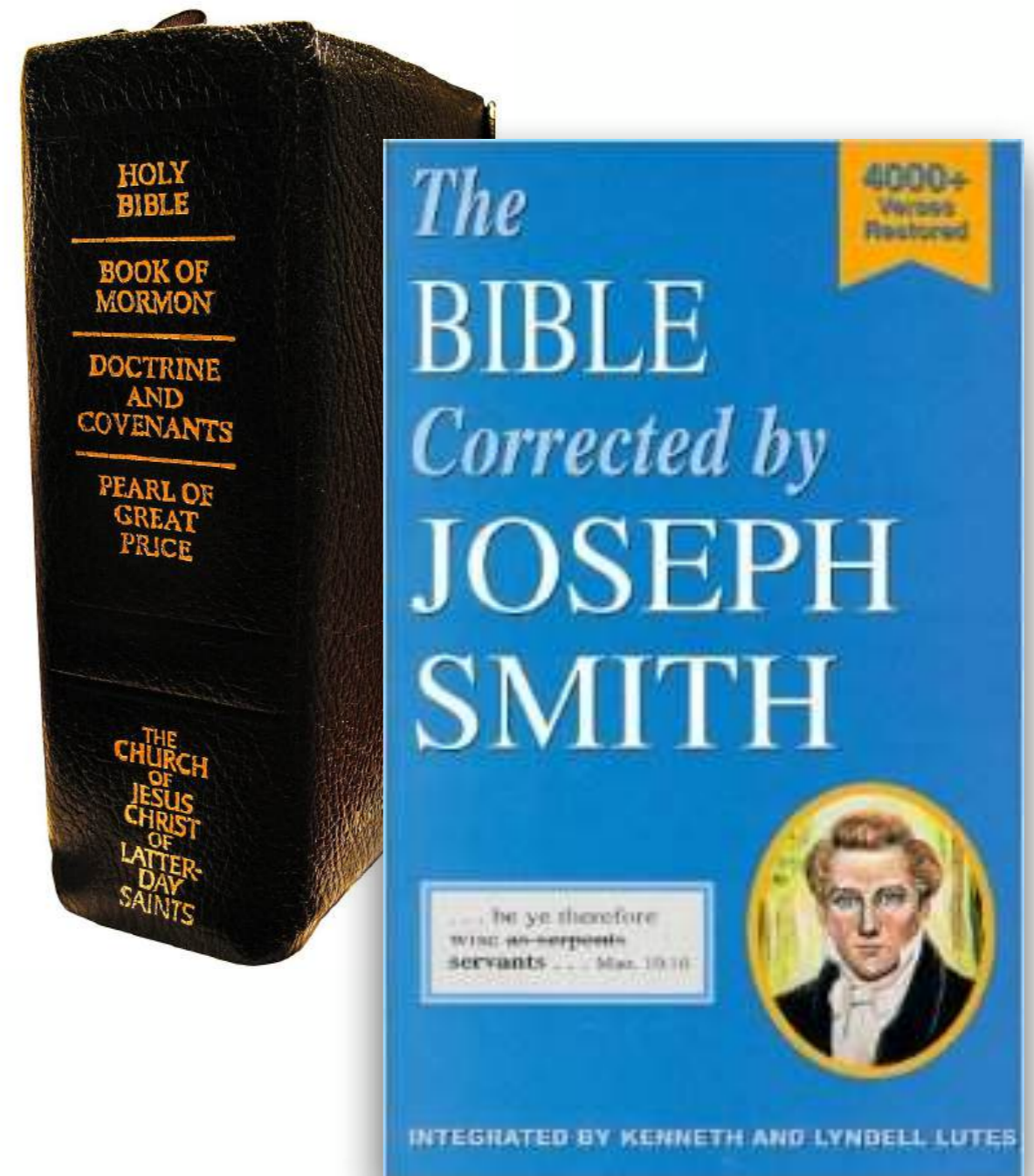
ΕΣΔΥΤΟΥ ΚΑΙ ΔΙΔΥΤΟΥ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΔΥΤΟΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Róm 11,36

Joseph Smith fordítása

Utolsó Napi Szentek (mormonok) 184?

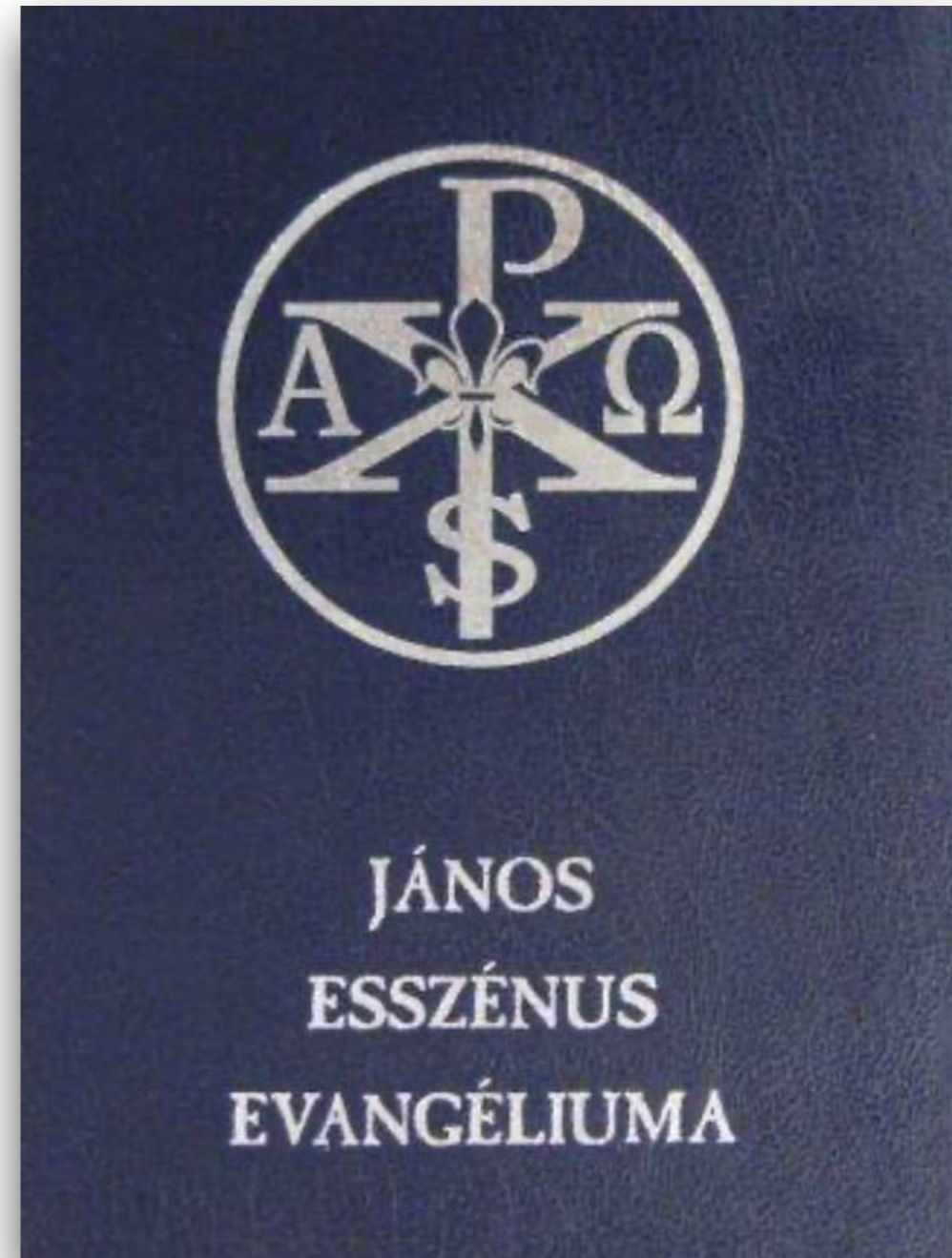
- részletek, Mt
- „Inspired Version”
- Smith sugalmazott teológiai átírásai, betoldásai önmagáról (pl. 1Móz 50)

esszénus fordítás

Keresztény Esszénus Egyház, 2005

- csak Jn szövege
- Jézus „korrekciói”
Raziel angyalon
keresztül, médium:
CEK pápa E. Strohm)
- esszénus-atlantiszi
angyalkultusz (reiki)

Warrrrrgh, urrrr. Grrrr,
llrrrrrrrr, aaaarrrrrrgh
warrrrrgh grrrrrr.
Urrrrrrgh rrrraaargh.

Genesis 1:1-5 NWV
(New Wookie Version)

javaslat

Egyházi / felekezeti / magánkiadás? Van kritika?
Bevallott célok? Indoklás? Fordítási típus?